



INFORMATIONSBLAD

Nummer 2 2019 Waggeryds Museiförening

GAMLA WAGGERYD I SÅNG OCH BILD

Onsdagen 10 april kl 19.00 på Bäckalyckan
Clifford Ling sjunger och Lars-Evert Eskilsson berättar
om "Gamla Waggeryd"

Kaffeservering

Entré 50 kr

IOGT/NTO

Waggeryds Museiförening



Rapport från årsmötet

Vid årsmötet avtackades Evert Melin efter 20 års styrelsearbete varav 12 år som ordförande. (Se särskild artikel). Kenneth Lindelöf valdes som ny styrelseledamot. Vid årsmötet berättade Anne Johansson om Sophie Sager från Krängshult en av Sveriges första feminister.

Under 2018 har Museiföreningen arbetat med att organisera sina samlingar och föremål. Efter installation av fjärrvärme och inbyggnad av trapphuset fick vi genom nya väggar på andra våningen nya förutsättningar att exponera våra föremål. Vi valde att bygga upp tre olika miljöer – ett möbelfabrikskontor, en skolhörna och en avdelning med köksutrustning.

Föreningens hemsida har kommit igång i en ny form. Med det arbetet har vi haft god hjälp av Magnus Ohlsson. Sidan är lätt att hitta – [Waggeryds museiförening – hembygd](#).

2017 års satsning på fjärrvärme har gjort att inomhusklimatet i stugan har blivit behagligare och att värmekostnaderna minskat med 3 500 kronor.



Evert lämnar styrelsen - hedras med guldmedalj

Evert Melin har varit en pådrivande kraft i Vaggeryds Museiförenings utveckling. I tolv år mellan 1999 – 2010 var Evert ordförande i föreningen. Under denna tid färdigställdes renoveringen, husets utställningar formades, arkivarbetet startade, digitaliseringen kom igång, mötesverksamheten tog form och böcker gavs ut.

Efter ordförandeskapet fortsatte Evert sitt uppdrag som ledare för en studiecirkel som kartlade affärer, hantverk och småföretagsamheten i Vaggeryds tätort. I tio år fram till 2015 redovisade studiecirkeln, under Everts ledning, sin forskning genom årliga stadsvandringar på tio av Vaggeryds centrala gator.

Evert Melin har betonat vikten av lokalhistorisk dokumentation och han har varit starkt engagerad i föreningens bokutgivning. Åren 1996 till 1999 arbetade han på egen hand med boken "Larmet går" en bok om bränder och brandmän i Vaggeryds kommun. Därefter har han ingått i redaktionskommittéerna för de fem böcker som Vaggeryds museiförening gett ut. Evert har tagit stort ansvar i arbetet med böckernas texter och bilder. Första boken kom 2002 - "Snickeri- och möbelfabriker i Vaggeryd och Götafors", sedan följde 2005 - "Affärer kring Hjortabron" och 2008 - "Bebyggelse vid Hjortabron".

De dokument, bilder och texter som Everts studiecirkel under en tioårsperiod redovisade vid stadsvandringarna i Vaggeryd utgjorde grundmaterialet till Museiföreningens två senast utgivna böcker, 2016 och 2017 - "Från Vaggeryd till Vaggeryd – en vandring i tid och rum" del 1 och 2.



Vid Jönköpings läns hembygdförbunds årsmöte på Gummifabriken i Värnamo 13 april kommer Evert Melin tilldelas förbundets förtjänsttecken i guld.

Sophie Sager, Sveriges första feminist kom från Krängsberg

Sophie Sager föddes i Krängsberg, Byarums socken 1825. Hon blev känd som den första kvinnan i Sverige som anmälde, drev igenom en rättegång och fick förövaren fälld, gällande sexuella övergrepp och misshandel: "Sagerska målet".

1848 reste hon till Stockholm med drömmen om att kunna försörja sig som sömmerska och så småningom öppna en sömnadsbod. Hit anlände den 23-åriga brukspatron-dottern Sophie en sensommardag för att söka sig en framtid. Hon hade tagit sig hit från Småland genom en lång resa som bland annat inbegrep båtresa på Vättern. En farbror till henne ägde ångfartyget "Jönköping" som gick med frakt och passagerare genom Göta kanal till huvudstaden. Sophie fick åka med som fripassagerare och blev bekant med servitrisen ombord. Den nya väninnan hade släkt i Stockholm och gav henne adressen till ett bra bostadsrum i storstaden. Boendet hon hade fått tips om låg på Bollhusgränd i Gamla stan och visade sig vara en hemlig krog som dessutom fungerade som förtäckt bordell.



Hyresvärdinnan, fru Dillström, krävde att också Sophie skulle prostituera sig. När den unga mamsellen vägrade, fick hon utgångsförbud. För att vara på den säkra sidan, låste fru Dillström in hennes hatt för att hindra henne från att lämna huset, för som kvinna ansågs det mycket opassande att vistas utomhus utan huvudbonad, men Sophie Sager från Byarum knöt på sig en sjalett, tog sina tillhörigheter och stack därifrån för gott. Hon fick många förslag om att prostituera sig för ett rum och då hon en dag stod och grät över detta på en bro i Gamla stan tröstades hon av en äldre man, stallmästare Gustaf Adolf Möller, som erbjöd henne att dela rum med en lannesömmerska som hyrde ett rum i hans hus. Sophie blev glad över erbjudandet och tackade JA .

Men... det var i det närmaste som att komma ur askan i elden: Ty Lannesömmerskan visade sig vara prostituerad. Möller tog för givet att en ensam kvinna som Sophie levde som prostituerad och började uppvakta henne enträget. Han blev mer och mer påträngande i sin uppvaktning och attackerade henne till slut sexuellt och misshandlade henne mycket svårt.

Hon lyckades fly då han sov och tog sig ut på gatan i sitt sönderslagna och skräckslagna tillstånd. Hon letade upp en läkarmottagning för mindre bemedlade medborgare och fick hjälp av en doktor Brisman på Västerlånggatan. Han såg hennes skador och rådde Sophie att stämma våldsverkaren. Han skulle stå vid hennes sida. Sophie bestämde sig för att ta itu med sin föröware med doktors hjälp.

Detta var ju något högst ovanlig och folk undrade om flickan mist förståndet. Aldrig att en kvinna vågat framträda offentligt i en rättegång om något så intimt och skamligt!
”Och Herregud! Hade inte en husbonde rätt att aga sin piga? Ha! Det var det dummaste!”

”**Sagerska målet**” var sensationellt ... och blev ett begrepp på allas läppar. Rättegångshandlingarna publicerades som följetong i Stockholms Dagblad och andra tidningar och det fanns ingen hejd på raljerande kommentarer, nidvisor och karikatyrteckningar i dagstidningarna. Sophie Sager blev verkligen hudflängd i pressen. Hon fick ta emot mycket spott och spe av en hotfull allmänhet, men domstolen gav henne rätt. Möller fick betala böter till Sophie Sager samt rättegångskostnaderna.

”**Sagerska målet**” blev historia och rättegången gjorde Sophie till en av de dåtida mest kända kvinnorna i Sverige. 1858 kom lagen om ”Ogift kvinnas myndighet vid 25 års ålder” och Sophie var nöjd. I och med denna lag, kunde Sophie göra vad hon ville med sitt fadersarv och 1859 steg hon ombord på en båt mot det nya landet i väster.

I USA fortsatte hon sin agitation för kvinnors rättigheter, hon gav ut flera böcker och bildade olika kvinnoföreningar i det nya landet. Sophie Sager avled den 26 februari 1901.

Text Anne Johansson



På förslag från Anne Johansson och Annika Andersson inrättade Vaggeryds kommun 2018 Sophie Sagers jämställdhetsutmärkelse. Anne och Annika blev de första pristagarna som tack för ett gott initiativ och för att de gjort Sophie Sager känd.

Clifford Ling kommer till Bäckalyckan

Clifford Ling, som medverkar på Bäckalyckan den 10 april, växte upp i Vaggeryd och startade tillsammans med några vänner Vaggeryds första popband, Pool Winners. Han fortsatte på denna bana när han efter studentexamen flyttade till Göteborg för att studera. Där har han arbetat som musiklärare och leder fortfarande körer i trakten av där han bor, i Åsa i Halland. Clifford skriver visor och psalmer, som han arrangerar och spelar in. På inspelningarna trakterar han flera instrument. Den intresserade kan gå in på YouTube för att lyssna. På Bäckalyckan kommer han bland annat att framföra visor, illustrerade av teckningar, som handlar om uppväxten i Vaggeryd,



Är du intresserad av trädgårdsarbete?

Tillsammans med Vaggeryds Trädgårdsförening försöker Museiföreningen hålla trädgården runt Magnisa stuga blommande och vårdad. Trädgårdsföreningen hjälper oss med vår- och sommarrabatt på framsidan och Museiföreningen ansvarar för övriga rabatter. Vi söker några som tillsammans kan bilda en grupp som ansvarar för trädgården. Hör av dig till Lars Erik Joakimson tel. 070 290 61 64 eller någon annan i vår styrelse.



Trädgårdskonsert med Gota Stream Big Band

Torsdagen den 23 maj bjuder Gota Stream Big Band på konsert i parken utanför Magnisa stuga. Vi minns med glädje förra årets framträdande i den ljumma vårvinden och hälsar Lars-Erik Karlsson och Mats Orgell välkomna tillsammans med orkestern.

Välkommen du också!



Hemvändardagen 2019

Lördagen den 31 augusti är det dags för hemvändardag igen. I år kommer Sol-Britt Olsson (född Tagesson) hem till Vaggeryd för att visa sina foton i Magnisa stuga. Sol-Britt är fotograf och bor i Götene. Vi kommer också att uppmärksamma Vaggeryds schackklubb som fyller 70 år. I parken blir det "brunnsmusik" ur musikkåren Götas notsamlingar.

